# GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 42. — We Wtorek dnia 19. Lutego 1833.


OBWIESZCZENIE

Poczta prędka (Schnellpost) stąd do Landzberga n./W., która dotąd po nadejściu poczty konnéj z Warszawy odchodziła i pewnego odchodu niemiała, teraz bez wyjątku w Niedzielę i w Czwartek o godzinie 8. wieczorem odchodzić będzie.

Poznań, dnia 15. Lutego 1833.

Urząd Poczty Główny.

## Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 16. Lutego.

J. K. M. panujący Xiążę Lukki przybył tu z Drezna.

Burmistrz Weidinger z Reichenbach, uszedłszy w skutek wytoczonéj przeciw sobie sprawy kryminalnéj za granicę, w listach orderu Orła Czerwonego 4. kl. wykreślonym został. Podaje się to niniejszém na mocy Najwyższego rozkazu gabinetowego pod d. 9. m. b. do publicznéj wiadomości.

Berlin, dnia 15. Lutego r. 1833.

Królewska Generalna Kommissya orderów.

Z dnia 17. Lutego.

Przybyli tu: JW. Generał jazdy i komenderujący VIII. korpusem armii, Borstell, z Koblencyi. JW. Nadcześnik Xięstwa Szląskiego, Hr. Henkel Donnersmark, z Naumburga.

## Wiadomości zagraniczne.

*Austrya.*

Z Wiednia, dnia 8. Lutego.

(*Z Gazety Powsz.*) — Przybył tu Sekretarz legacyi z Paryża. Dowiadujemy się teraz, że Hr. St. Aulaire miejsce Posła przy dworze naszym przyjął, zaś Marszałek Maison tylko przybycia jego czeka, aby się potém niezwłocznie udać na zlecone sobie miejsce Posła w Petersburgu. — Z Stambułu od d. 16. Stycznia zbywa na wiadomościach. Ugody zawiązane między Ibrahimem Baszą i Sprawującym interesa Francyi, sprowadziły zapewne przerwę w krokach nieprzyjacielskich i częste wysełania gońców do i z Paryża, niemylnie się ściągają do téj sprawy. — W Serwii ciągle

wielkie panuje wzburzenie; przecież Xiążę Miłosch całego wpływu swego na to używa, aby pokój w kraju utrzymać i usiłowania rokoszujących zniweczyć. Działa on zupełnie w interesie Porty, mając przytém wzgląd na przyjacielskie między nią i Rossyą zachodzące stósunki.

*Francya.*

Z Paryża, dnia 7. Lutego.

Dziennik handlowy wyraża: „Rząd spuszcza się obecnie zupełnie na ocalenie pokoju powszechnego. Zdaje się, że dla tego też materyały artylleryczne, sprowadzone w pierwszych dniach po rewolucyi Lipcowéj do okolic nadbrzeżnych, znowu do magazynów napowrót odwożą. Wykonanie środka tego zaczęło się po nad brzegami Lamanche, Hâvre i Cherbourga.

(*Z Dzien. Frankf.*) — Podobno oświadczyli Panowie Thiers i Dupin, że obecnie prawie codzień bezimienne odbierają listy od Karolistów, w których im grożą, że ich zamordują. Tych albowiem obydwóch mężów poczytują Legitymiści za najgorliwszych obrońców teraźniejszego rządu. — Pan Dupin zaproszony, jak powiadają, na wieczór do Króla, miał mu oświadczyć bez ogródek, że doktrynery i ich zasady restauracyi i prawności, które ani bez zatajenia wszędzie i bezwzględnie objawiają, winą są nieznośnéj dumy, z jaką się teraz Karoliści wynoszą. Podobne myśli wynurzał też Pan Dupin przed Deputowanymi. Członkowie oppozycyi także się ściśléj łączą z Prezesem Izby; uważają przynajmniéj, że na wieczorach u niego więcéj bywa członków oppozycyi, aniżeli mężów z środka albo zagorzałych doktrynerów.

Wielki obiad, dany przez Marszałka Soult na cześć armii północnéj, onegdaj istotnie nastąpił. Gośćmi byli Xiążęta Orleański i Nemurski, Marszałkowie Francyi, Ministrowie i przeszło 60 oficerów wyższéj rangi. Zgromadziło się całe towarzystwo w wielkim przysionku hotelu Ministra, ozdobionym w kształcie namiotu znakami zwycięstwa na rogach. O godzinie 7. ścianę jednę namiotową odsłoniono i kompania zasiadła przy jednym stole na 83 osób nakrytym. Marszałka Soult, którego rana ciągle niebezpieczeństwem grozi, wniesiono do sali w krześle z poręczami. Podczas obiadu huczna grała wojenna muzyka. Spełniono toasty na cześć Króla, armii i t. d.

Wszystkie gazety stolicy już udzielają mowy Króla Angielskiego od tronu, z przyłączeniem krótkich uwag. Gazette rozumie, iż niesprawiła wrażenia, którego się po niéj spodziewano, że w ogólności mówiąc oczekiwań powziętych niezaspokoiła. Gazety liberalne życzą, aby się była wybitniéj tłómaczyła względem spraw portugalskich i belgijskich.

Wczoraj znowu w dąbrowie Bulońskiéj zaszedł pojedynek między Karolistą i Republikanem; oba zostali lekko ranieni. Nastąpiły w ciągu dnia tego liczne znowu wyzwania i na równinie Grenelle równie jak i w wymienionéj dąbrowie 10 osób przyaresztowano. Uważamy, że od chwili ścierania się Legitymistów z partyą republikańską, często znowu widać wstążki krzyża Lipcowego.

St. Symoniści w Lugdunie nadali sekcie swojéj nową nazwę „Compagnons de la femme“ i wyłuszczyli w piśmie pod tytułem: „Rok 1833., albo rok matki“, zasady swoje względem stanowiska, które kobiety w spółeczeństwie ludzkiém nadal zajmować mają.

Z dnia 8. Lutego.

Dzisiejszy Temps wyraża: „Messager przez 2 tygodnie codzień prawił o zmianie w Ministeryum; onegdaj donosił, iż jedna tylko teka pozostała do rozdania i wynalazłszy 7 Ministrów, niewątpił, że też 8my wkrótce mianowany zostanie. Dzisiaj taż gazeta opiewa, że cała sprawa znowu zawieszona i o zmianie ministeryalnéj ani mowy więcéj niema. Przypominamy sobie przy téj sposobności, że przed kilku dniami mąż znamienity, który za czasów restauracyi przez kilka lat był Ministrem, redaktora pewnéj gazety z naleganiem upraszał, aby go co tydzień tylko 3 razy mianował Prezesem Rady.“

Prefekt policyi rozkazał w nocy zeszłéj we wszystkich tutejszych Hôtels garnis przedsięwziąść badania; około 60 osób, wywieść się niemogących przez żadne papiery, przyaresztowano i zaprowadzono na Prefekturę. Prócz tego ujęto 8 osób przeciwnych stronnictw za wyraźnym rozkazem rządu.

Zapewniają nas, że P. Stratford-Canning otrzymał zlecenie uczynienia propozycyi gabinetowi hiszpańskiemu, aby Xiężniczkę Maryą Glorią zaślubiono z starszym synem Infanta Carlosa, mającym dopiero wieku lat 15. Rozumieją, że kombinacya ta pozyska zadowolenie dworu Madrytskiego, mianowicie, kiedy się jeszcze dołączy warunek, że Xiążę Carlos uroczyście się wyrzec powinien wszelkich roszczeń do korony hiszpańskiéj i ogłosić się pierwszym obrońcą i wielbicielem postanowienia sukcessyi, przez Króla uświęconego.

Z Marsylii, dnia 2. Lutego. — Gazeta Semaphore równie jak le Garde national donoszą wedle listów z Napoli di Romania i Alexandryi, że Sułtan Mahmud w Stambule został zamordowany. (?!)

## *A n g l i a.*

### Z Londynu, dnia 8. Lutego.

Izba wyższa. Posiedzenie z d. 7. Lut. Lord Kanclerz oznajmił zgromadzonym, że w towarzystwie wielu członków wczoraj w południe N. Panu adres Izby wyższéj doręczył i następującą od Króla odebrał odpowiedź: „Milordowie! Dziękuję Panom za ten lojalny i ulegający adres. Przyjmuję go z wielkiém ukontentowaniem i słyszę ku szczególnemu zadowoleniu, żeście postanowili mię wspierać w ocaleniu prawnéj unii i winnego posłuszeństwa ku prawom w Irlandyi, co do uszczęśliwienia moich Irlandzkich poddanych i do utrzymania spokojności i bezpieczeństwa państwa mego nieodbicie jest potrzebném." — Po doręczeniu wielu petycyi, zabrał głos Lord King, aby wnieść i przełożenie rozmaitych papierów dotyczących się dochodów kościoła. Powiadał, że go to cieszy, iż nareszcie reforma duchowieństwa do skutku przychodzi i że ta reforma od Ministrów pochodzić powinna; przekonany albowiem, że zmiana takowa, mając być stałą i zbawienną, przez rząd powinna być zaprowadzoną. Korzystnego usunięcia nadużyć kościoła niewypada się spodziewać po samych członkach onego. Doświadczenie bowiem uczy, że od czasów reformacyi aż do obecnéj chwili Prałaci kościoła bardziéj byli skłonnemi do zatrzymania i bronienia nadużyć wszelkich, niż do ich zniesienia. Te zaś nadużycia, które on (mówca) pragnie widzieć uchylonemi, są takie, że właśnie wyższe duchowieństwo największy miało w nich udział, gdyż się dotyczyły ich dochodów. Życzy następnie, aby przełożono wykaz wszelkich dochodów kościelnych, kiedy ten przy późniejszych obradach o reformie mającéj być zaprowadzoną niezbędnie potrzebny. Żalił się nareszcie, że wielu duchownych się wzbraniało, udzielić kommissyi rozpoznawczéj dokładnych wiadomości o dochodach swoich. — Biskup londyński zbijał ten zarzut, ile się go samego dotyczył, gdyż on kommissyi wszelkich udzielił odpowiedzi, które poczytywał za stósowne, oświadczając oraz gotowość swoję wspierania skutecznéj reformy duchowieństwa; uprasza wszelako szanownego Lorda, aby nadal poprzestał tak zapalczywie powstawać na członków kościoła, gdyż niepodobna, żeby to do popierania zamiarów jego przyczynić się miało. Hr. Grey toż samo wynurzył życzenie oświadczając, że takowe pociski przeciw duchowieństwu wymienione poczytuje za tém niesłuszniejsze, ile że ogół onego obecnie na większe niż kiedykolwiek zasługuje poszanowanie.' Rozumiał, że wniosek szanownego Lorda względem przełożenia papierów wymienionych, zawczesny, i upraszał go o cofnięcie onego, do czeg się téż Lord King, stósując się do podobnych życzeń innych członków, gotowym być oświadczył. Izba się odroczyła o godzinie 7.

Na posiedzeniach Izby niższéj d. 6. i 7. Lut. toczyły się ciągle jedynie tylko obrady nad stanem Irlandyi, w których Pan O'Connell i Cobbett najczynniejszy mają udział. — Dn. 7. oświadczył między innemi Pan Tancred, że opisywania stanu Irlandyi zapewne są przesadzone. Jeśli tylko połowa tego, co w gazetach czytamy, prawda, rząd jego zdaniem miałby niezaprzeczone prawo wyprawić tam znaczną potęgę zbrojną z znamienitym Generałem, np. Xięciem Wellingtonem, na czele, jako dyktatorem Irlandyi. Uważał potém, że jedynym środkiem zapobieżenia biedzie w Irlandyi jest obmyślenie zatrudnienia dla pospólstwa. Dostąpić zaś tego można przez użycie źródeł pomocy z uprawy roli wynikających i przez ułatwienie emigracyi. — Powstał potém P. Cobbett w celu dowiedzenia w rozprawie swojéj często przerywanéj, iż Irlandyą wtenczas tylko ocalić podobna, jeśli się tameczny system podatków, przedewszystkiém we względzie na utrzymanie duchowieństwa zupełnie odmieni. „Co się tyczy kościoła w Irlandyi, (tak zakończył Pan Cobbett mowę swoję) pierwszym krokiem polepszenia powinno być zniesienie i wytępienie hierarchii w tym kraju. Spodziewam się, że mnie Izba zrozumiała (śmiech), środek ten do bezpieczeństwa, stałości i honoru państwa nieodbicie potrzebny. Aby kościół ten utrzymać, obarczyliśmy się niezmierném brzemieniem długów; aby kościół ten utrzymać, przeszedł akt siedmioletności, aby kościoł ten utrzymać, padła głowa Króla na miejscu ścięcia a drugiego złożono z tronu. Co się jeszcze stać może, aby kościoł ten utrzymać, zostawiam rozwadze i domysłom szanownych członków." — Pan Rob Peel w obszernéj mowie dowodził konieczności wspierania Ministrów i rządu, nie dla tego, jakoby miał mieć ku nim większe zaufanie, niż dawniéj, lecz jedynie ze względu na kryzę obecną.

### Z dnia 9. Lutego.

Times dzisiejsza głosi, że ostatni atak Marszałka Solignac na baterye po nad północnym brzegiem Duery (o którym we wczorajszym Num. gaz. naszéj donieśliśmy) wcale się niepowiodł, chociaż fregata Dom Pedra siłę lądową posiłkowała. Admirał Sartorius krążył przed zasypem portu, kiedy d. 2. m. b. angielski bryg „Royalist" z Porto wypływał. Z Lizbony okręt ten żadnych nieprzywiosł wiadomości. Niosła wieść, że Dom Miguel bombardowania miasta Porto odstąpił.

*D a n i a.*

Z Kopenhagi, dnia 29. Stycznia.

Tutejszy uniwersytet liczy 34 Professorów; uniwersytet w Kiel ma 2 Kuratorów; 22 Professorów, oraz 12 Nauczycieli prywatnych i lektorów.

## Rozmaite wiadomości.

Ze statystycznéj tablicy sił wojennych Europejskich P. Balbi pokazuje się iż w całéj Europie było ogółem wojska: w 1826 r. 2,351,122, zaś w 1831 — 2,977,958. Przybyło zatém 626,836.

*H r a b i a G r e y.*
(Dokończenie.)

Wkrótce potem Lord Howick po śmierci ojca swego jako Hr. Grey, zasiadł w Izbie wyższéj. Jeżeli od czasu połączenia się z Lordem Grenville, Grey zaczął usuwać się od popieraczów reformy parlamentu, zostawując tę walkę w Izbie niższéj młodszemu i odważniejszemu przywódzcy, Panu Francis Burdett; tedy wszedłszy do Izby wyższéj, bardziéj jeszcze od nich się oddalił. Nie bez przyczyny czyniono mu zarzut, iż zaniechał sprawy, którą talentem i znaczeniem swojém mógłby w opinii publicznéj wesprzeć. Od czasu związku swego z Lordem Grenville, nadającego inny obrot politycznemu jego życiu, niemiał już Grey tak wielkiego udziału w żadnym ważnym interesie kraju. Pochodziło to z ówczasowego stanu politycznych stronnictw. Dawna oppozycya, na któréj czele był z Grenvillem nieutraciła nadziei wejścia znowu do Ministeryum, a chociaż Grey otrzymując uwolnienie od urzędu Ministra, postradał zaufanie Monarchy, a dawniéj jeszcze przychylność następcy tronu, okoliczności jednak zdawały się ożywiać takową nadzieję. Gdy z powodu pojedynku między Castlereagh i Canning, a śmierci Xięcia Portland, Ministeryum było bliskiem rozwiązania, Perceval z rozkazu Króla wezwał Greya i Grenvilla, aby byli uczestnikami nowéj administracyi; lecz obadwa nieprzyjęli propozycyi wejścia do Ministeryum, na ktorego czele być niemogli. Grey pozostał w oppozycyi, i szczególniéj roku 1810. wystąpił przeciw Ministeryum, gdy po bitwie przy Talavera uczyniono wniosek podziękowania i nagrody narodowéj dla Lorda Wellington. „Bitwę tę (rzekł Grey) poczytali Ministrowie za zwycięztwo, lecz nie jest niém bynajmniéj. Wódz okazał w niéj brak przezorności i znajomości sztuki wojennéj, a skutki jéj były zgubne.“ Bardziéj jeszcze ścierały się stronnictwa, gdy w roku 1811 przy ciągłéj nieuleczonéj chorobie Króla, Xiążę Wallii objął regencyą. Grey mówił dzielnie przeciw ścieśnieniom narzuconym Regentowi, a postępowanie wielu członków dawnéj oppozycyi okazywało, iż usiłowali pozyskać względy Xięcia. Wszelako nadzieje ich zeszły na niczém, gdy Xiążę 1812 objął regencyą bez ograniczenia. Grey i Grenville wymówili się znowu z wejścia do Ministeryum, na którego czele był Pan Perceval, czego się téż Regent spodziewał. Po przerwaniu związku jego z Lordem Grenville, który znowu przeszedł do stronnictwa Torysow, niekorzystał Grey z téj sposobności zjednania sobie stanowczego wpływu na popieranie wielkiego interessu, któremu tak długo talenta swoje poświęcał. Ambicya wstrzymywała go od pomagania administracyi Canninga, któréj naród sprzyjał. Stronnictwo Whigów uchyliło się od niego, a wtenczas doznawał przychylności Eldona, Batursta i innych Torysów. Tok wypadków postawił go na stopniu, na którym go dziś widzimy. Gdy śmierć Jerzego IV. uprzątnęła zachodzące przeszkody, Grey uyrzał otworzony dla siebie zawód. Wkrótce zajął się opuszczoną sprawą reformy Parlamentu, i obok dzielnych spólników, jako to: zjęcia swego Lorda Durham, Russel i innych, mocą talentu swego zjednał jéj zwycięztwo. Grey jest pierwszym mówcą w Izbie wyższéj po Panu Brougham: wymowa jego jest dzielną, a wytrawność wieku nadała jéj przenikliwość i powagę w miejscu burzliwego ognia młodości. W obcowaniu towarzyskiém umie sobie zjednać wysoki szacunek.

## OBWIESZCZENIE PUBLICZNE.

Krystyan Storch garbarz w Kargowie, został podług zapadłego wyroku I. instancyi z dnia 15. Listopada r. z. za rozrzutnika osądzonym, co się niniejszém stósownie do przepisów prawnych do publicznéj wiadomości podaje, ażeby Storchowi żadnego kredytu niedawano.

Międzyrzecz, dnia 10. Stycznia 1833.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

## OBWIESZCZENIE.

Między Jmci Panem Filipem Lehmanem obywatelem i introligatorem tutejszym, a Ur. Pauliną Antoniną Służewską z Bliżyc Wągrowieckiego powiatu podług protokółu Sądowego z dn. 15. Grudnia r. b. wspólność majątku i dorobku w przyszłém zawrzeć się mającém małżeństwie wyłączoną została.

Poznań, dnia 17. Grudnia 1832.

Królewsko-Pruski Sąd Pokoju.